

Шатковський Я. М.

Верховний Суд України, науковий консультант відділу консультантів управління забезпечення діяльності Судової палати у господарських справах, кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Аналізуючи реформування в системі охорони здоров'я України останніх 15–17 років, можна дійти висновків про причини, що гальмують поступальний розвиток медичної галузі. Розвиток, що здатен забезпечити дійсно людиноцентристську ідеологію вітчизняної охорони здоров'я, оскільки медицина існує для людини, забезпечення її прав, свобод та законних інтересів у зазначеній сфері. Ураховуючи особливий характер медичної діяльності, об'єктом якої є людина з певними проблемами (скаргами), досить важливо з боку держави (компетентних державних органів) розробити механізми, котрі зможуть забезпечити реалізацію на практиці конституційного принципу безоплатності медичної допомоги, її доступності та якості.

Серед проблем, що на нашу думку, гальмують поступальний розвиток медичної галузі, зокрема обов'язкового медичного страхування та стандартизації, доцільно виокремити:

- відсутність державної стратегії медичного законодавства, коли б поряд з іншими законопроектами чільне місце зайняли проекти обов'язкового медичного страхування (як зазначено у межах першого розділу дисертації незалежно від конкретних авторів, головне – сам принцип державної уваги);
- неготовність значної частини медичних працівників управлінського складу до роботи в умовах обов'язкового медичного страхування, коли суттєво змінюється управлінська парадигма медичної галузі;
- неготовність значної частини медичних працівників практичної ланки працювати в умовах запровадження медичних стандартів, котрі об'єктивно здатні сприяти захисту як пацієнтів, так і медичних працівників;
- плінність кадрів управлінської ланки системи охорони здоров'я, що певною мірою ускладнює комплексний поступальний розвиток реформ медичної галузі.

Хоча цей перелік не є вичерпним, проте розуміння основних проблем вже може стати спонукальним чинником визначення шляхів їх подолання та напрямів руху вперед. С. Стеценко та І. Сенюта відзначають, що «незважаючи на суттєві позитивні зміни і поступ у розробленні і прийнятті нових законів, підзаконних актів та в оновленні діючого законодавства про охорону здоров'я, все ж відзначаємо і те, що нормативно-правова база

у сфері медичної діяльності ще не повною мірою відповідає сучасним потребам, містить прогалини і недоліки, певні з яких мають принциповий характер. Чинне законодавство України про охорону здоров'я (як загального, так і спеціального спрямування) не здатне належним чином врегулювати відносин у цій сфері, не містить необхідного уніфікованого понятійного апарату, який би консолідував фактичні і юридичні уявлення учасників відносин в охороні здоров'я, що призводить до неадекватного формування юридичної практики за «медичними» справах» (Стеценко С. Г. Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / Стеценко С. Г., Сенюта І.Я. // Право України. – 2007. – № 6. – С. 96–100).

Пропонуємо такі загальні шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення стандартизації у системі обов'язкового медичного страхування в Україні:

1. Побудова організаційних структур стандартизації на різних рівнях управління та безпосереднього надання медичної допомоги.

2. Державне замовлення на проведення в системі Академії медичних наук України, профільних вищих навчальних закладів Міністерства освіти та науки України та Міністерства охорони здоров'я України комплексних наукових досліджень, присвячених проблематиці стандартизації і запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні.

3. Створення класифікатора медичних послуг, що сприятиме якісній роботі з медичної стандартизації, оскільки стане зрозумілим, до чого, крім хвороб, «прив'язуватися» під час розроблення медичних стандартів.

4. Раціоналізація мережі медичних закладів для оптимального їх завантаження та надання можливості отримання якісної (передусім первинної) медичної допомоги сільським жителям.

5. Підвищення доступності медичної допомоги незалежно від місця проживання, матеріального чи соціального статусу тощо.

6. Фінансове забезпечення стандартів для уможливлення їх реального застосування у практиці надання медичної допомоги.

7. Освітні програми для студентів медичних вищих навчальних закладів, післядипломну підготовку, курсів підвищення кваліфікації, з метою викладання на належному рівні питань стандартизації.

Підсумовуючи викладене, слід відзначити, що державна ідеологія у справі запровадження медичних стандартів передусім має ґрунтуватись на якісному застосуванні адміністративно-правових механізмів. У разі якісної реалізації вказаних вище напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення стандартизації у системі обов'язкового медичного страхування в Україні є всі підстави говорити про успішне втілення у життя ідеї медичних стандартів. Ключова постаць медичної діяльності – людина, пересічний громадянин, тільки виграє від того, що його будуть лікувати за правилами, складеними кращими фахівцями своєї галузі відповідно до медичних стандартів.